

SLOVENSKI NAROD.

„Slovenski Narod“ velja po pošti:

za Avstro-Ogrsko:	za Nemčijo:
celo leto skupaj naprej . . . K 50—	celo leto naprej K 55—
pol leta 25—	za Ameriko in vse druge dežele:
četrt leta 13—	celo leto naprej K 60—
na mesec 4-50	

Vprašanjem glede inseratov se naj priloži za odgovor dopisnica ali znakma.
Upravništvo (spodaj, dvorišče levo). Knaflcova ulica št. 5, telefon št. 85.

Izhaja vsak dan zvečer izvenredne nedelje in praznika.

Inserati se računajo po porabljenem prostoru in sicer 1 mm visok, ter 54 mm širok prostor: enkrat po 12 vln., dvakrat po 11 vln., trikrat po 10 v. Pošlano (enak prostor) 30 vln., parte in zahvale (enak prostor) 20 vln. Pri večjih insercijah po dogovoru.

Novi naročniki naj pošljejo naročnino vedno po nakazilu.
Na samo pisane naročbe brez poslatve denarja se ne moremo nikakor ozirati.
„Narodna tiskarna“ telefon št. 85.

„Slovenski Narod“ velja v Ljubljani

dostavljen na dom ali če se hodi ponj:

celo leto naprej K 48—	četrt leta 12—
pol leta 24—	na mesec 4—

Posamezna številka velja 30 vinarjev

Dopis naj se frankirajo. Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo: Knaflcova ulica št. 5 (v l. nadst. levo), telefon št. 34

Pomen jugoslovanskega vprašanja.

(Govor poslanca dr. Smolke v državnem zboru dne 18. julija t. l.)

Kljub našim nezmisljnim notranjim političnim bojem v 19. stoletju občuti naše ljudstvo v vseh plasteh skupnosti in enotnosti naroda tako globoko, da ima in označuje za svoje vse, kar je jugoslovansko, brez ozira na to, iz katere pokrajine prihaja. Vse mu pravi, da je »naškie«. Ali gospodje Vsenemci tukaj in ogrski ministri tamkaj vedo vendar vse bolje. (Smeh.) Zanimajo našo narodno enotnost, naše narodno ime, naš obstoj, našo bodočnost. Vse to je veleizdaja, iznajdba v službi entente. Človeška zlobnost in neumnost res nimata mej. Kaj pa bodo rekli naši nasprotniki, ako jim pokažemo, da jugoslovansko narodno gibanje v tej monarhiji ni samo že stoletja staro, ampak je ves ta čas ohranilo tudi državno kontinuiteto, tako da z ustanovitvijo jugoslovanske države ne nastane ničesar povsem novega ali zgodovinsko neutemeljenega? Opozorjam samo, kako so Hrvati neodvisno od Ogrcev sestavili svojo programatično sankcijo, ki ima za predpogoji stalno združenje slovenskih dežel s Hrvatsko, (Tako je!) kako so napovedali leta 1848. Madžarom vojno, in slednjič na današnje razmerje med Ogrsko in Hrvatsko, ki temelji na državni nagodbi. Pa tudi ti dokazi bodo pri naših narodnih nasprotnikih malo zalegli. Stvar je ta, da se pač nečisto odredi moči, ki jo imajo pri nas in nad nami po svojih dveh tucatih nemških in madžarskih ministrov, po svojih nemških fevdalnih cesarskih namestnikih in po tujih ali narodu od tuji višji birokraciji. Ravnotako, kakor se nečisto odredi koristim, ki jim jih prinaša neomejeno gospodstvo na našem gospodarskem trgu, katerega izrabljajo po svojih bankirskih in drugih kapitalističnih in nekapitalističnih organizacijah. (Odobrovanje in ploskanje.) Gospodje na levi se večkrat med seboj hudo skregajo. Kadar pa gre za to, da obdrže mastni jugoslovanski grizljaj, so si edini vsi od Vsenemcev do socialnih demokratov. (Ugovori.) Da, tudi nemški socialisti so med njimi, ker nam hočejo iztrgati naša pristanišča. (Tako je!) Ta svetovna vojna je razkrila globoko interesno skupnost, ki veže nemško delavstvo na nemški kapitalizem in stremi za monopolom na tržiščih ljubih vazalov in zavetnikov v nameravani Srednji Evropi. Zato nam socialisti pač ponujajo takozvano jezikovno in kulturno avtonomijo, prav lepe narodne katastrofe in idealna okrožja. O gospodarski samostojnosti pa nečisto slišati. In ko je naposled naš narod odprl oči in stopil na dan z zahtevo: »Jaz hočem biti sam gospodar v svoji hiši«, takrat so mu stopili nasproti vsi ti beli, črni in rdeči gospodje in hočejo ga potlačiti k tlom s krikom in terorizmom. Očitajo mu protidinastične tendence, veleizdajo, drugi ga dolže, da ne razume in ne upošteva gospodarske skupnosti donavskih dežel. (Tako je!)

Jaz vas pa vprašam: Proti komu se mi bojujemo? Kdo je sovrainnik, ki nam vedno znova v zbornici napoveduje vojno? Saj naše vprašanje ni dinastično vprašanje, ampak vprašanje narodnega obstoja. Svoji čas so se borili z istimi sredstvi tudi proti Madžarom. In naposled: Mi vendar nečisto pretrgati vseh vezi s soslednimi narodi in se obdati s kitajskim zidom. (Odobrovanje.) Vez, ki jih je ustvarila Donava med sosednimi narodi, ne moremo raztrgati brez splošne škode. Pripravljeni smo jih obdržati in obnoviti na novi, trdni podlagi, sporazuma med prostimi in enakopravnimi nacionalnimi državami. Kako močno so te vezi, ki jih je ustvarila narava, kažejo najboljše zadnji dogodki v Rusiji. Pod absolutizmom so stremili vsi podjarmljeni narodi proč od Rusije. Zdaj pa iščejo zopet medsebojnih zvez in hočejo ustanoviti zvezno državo, iz katere bo prejel ali pozneje vstala obrovljena močnejša Rusija. Tako Rusijo bi mogel ustvariti tudi car; ako bi bil razumel znamenje časa, bi stal danes na čelu 200 milijonske državne zveze v zvišeni vlogi mirovnega carja sredi ogromnega sveta od Baktiskega do Ja-

ponskega morja. Čisto drugačna je angleška dinastična politika, ki si je znala priboriti spoštovanje svojih narodov. Angleški kralj je obče priljubljeni vladar mnogih skupin samostojnih narodov. Poleg Velike Britanije imamo pet samostojnih dominionov: Kanado, Novo Fundlandsko, Južno Afriko, Avstralijo in Novo Zelandijo.

Za naše ministre bi bilo mnogo boljše, ako bi razmišljali o teh vprašanjih, kakor pa da proglasa krogi naše narode za veleizdajalce, da bi s tem prikrili svojo nezmožnost in svoje neuspehe v politiki. Obtožba ilojalnosti nas ne vznemirja. (Tako je!) Ravno oni, ki nas tukaj denuncirajo, so pokazali nedavno na Dunaju, v Solnogradu in v Mariboru, na kako slabih nogah stoji njih lastna lojalnost. Naš narod zre poln zaupanja v bodočnost. Oprt na pravičnost svojih zahtev in na moč zmagajoče narodne ideje pričakuje po stoletnih mukah tako zaželjeni veliki dan, ko bo obsjalo solnce tudi naša vrata. (Zivahno odobravanje.) To plačilo je naš narod gotovo zaslužil. Ne samo s svojimi heroičnimi in patriotskimi krepostmi, ampak predvsem s svojim nepopisnim in neizmernim trpljenjem. Malokateri narod je toliko pretrpel, kakor jugoslovanski. Čutimo tragično usodo Irse, Poljske, Armenske, Češke. Toda, kaj pomenja 200letna izguba miru proti ti sočetnemu suženstvu naših alpskih bratov pod železno pestjo nemških baronov, proti 500letnemu hlapčevstvu naših južnih in vzhodnih bratov pod grozovitim jarmom Turkov; ali ravnotako dolgemu trpljenju naših Istranov in Dalmatincev pod vladjo Benečije; proti stoletja trajajočim uničevalnim vojnem, ki so jih vodili ogrski kralji in škofje v znamenju križa v nesrečni Ercegbosni proti slovenskim bogumilom, tam prvimi in najstarejšim evropskim protestantom! Naš narod je bil razkosan na štiri, pet, šest delov. Ta delitev je trajala stoletja, veljala nas je najboljše kri našega naroda, ki smo jo preliili v medsebojnih bojih v službi sultanov, nemških cesarjev, ogrskih kraljev, beneških dožev in še domačih knezov. Živo si pred očmi današnje evropsko grozoto. Vzemimo muke vseh narodov, ki se danes bojujejo, vse trpljenje, vso grozo, vse vojno zlo; raztegnimo to na stoletja, pa dobimo zgodovino jugoslovanskega naroda, ki pa kljub temu ni poginil! In koliko je pretrpel naš narod v sedanjih vojni! Vnovič je preživel vse groze preteklih stoletij. Kadar bodo pisali zgodovino današnjih dni, se bo pokazalo, kako nepravilno in kako hinavsko je bilo ogroženje raznih historikov takozvanih kulturnih narodov nad grozovitostjo »azijskih barbarov«. Ne, ne! Huni, Avari, Mongoli, Tataři in Turki niso nikdar tako divjali, kakor so divjale v začetku 20. stoletja asijsko oborožene, nalašč za morenjenje izborna desirane evropske čete na bregovih one sinje Donave, danes krave Donave, ki naj nas druži. Upravičujemo te grozovitosti z vojno psihozo, ne moremo pa upravičiti tega, kar so počeli leta za letom tudi proti nam v tuzemstvu. Zapirali so nas brez obtožbe in obsodbe. Tisoče in tisoče nedolžnih so internirali in konfirirali, nebroj je bilo žrtev med nami. Tisoče rodin so uničili, bolnike so uvrščali v armado in jih za kazen odposiljali na fronto. Policijska justica je postala sistem. To so sredstva, ki jih je rabila caristična Rusija pred 50 leti. Ko smo v naši mladosti o tem brali, so se nam ježili lasje in niti sanjalo se nam ni, da bomo doživeli in sami pretrpeli kaj podobnega ali še hujšega v naši lastni državi, ki hoče biti pravna država. (Prijetjevanje.)

Tudi jaz sem žrtev teh persekucij. Moj narod vé, da sem mnogo trpel in še trpim. Toda kaj je trpljenje posameznika, če je še tako veliko, v primeri s celim morjem krvi in solza, v katerem plava še ljudstvo? (Odobrovanje.) Ta martirij pa je bil najboljše propagandna za našo narodno samostojnost (Odobrovanje.) Zato blagoslovim vse naše trpljenje. To zatiranje je doseglo, da je danes ves naš narod trdno odločen se osvoboditi od nemške in madžarske nadvlade,

ki nam jemlje vsako varnost življenja in premoženja. In kakor se je našemu narodu posrečilo, da je vztrajal nekda v boju z najmočnejšimi državami celga sveta s frankovsko, z bizantinsko in turško, tako bo izšel iz te najnovejše preizkušnje prost, združen in srečen in vedno bo ponosen, da v tem roparskem svetu ni zahteval in si ni vzel ničesar tujega. (Burno odobravanje pri Jugoslovanih, Čehih in Poljaki. Govorniku čestitajo.)

Interpelacije Jugoslovanskega kluba.

Kako je bil denunciran deželni svetnik Viktor Parma.

(Interpelacija poslancev dr. Korošca, Brenčiča in tovarišev, vložena 26. jul.)

Da je župan Orniž v Ptuju denunciant, dokazuje tudi škandalozno zasledovanje deželnovaldnega svetnika Parme v Ljubli. V Ljubli se je mudil avgusta 1914 kot črnovinski poročnik železnicega varstvenega oddelka deželnovaldnega svetnika Watzulika, svak ptujskega župana in renegata Orniža. V gostilni, kjer se je zbirala družba deželnovaldnega svetnika Parme, se je govorilo tudi o vojnih dogodkih v Srbiji. Watzulik ni imel drugega dela, kakor da je sporočil svojemu tustu Ornižu v potvorbni obliki iz celote iztrgano in slabo razumljeno izjavo deželnovaldnega svetnika Parme, katere izjava se je v poglavitnem obračala proti oholosti in tudi v Avstriji znani brutalnosti pruskega vojaštva. Ornižu se ni zdelo pod njegovo častjo denuncirati deželnovaldnega svetnika Parme pri vojaškem sodišču v Gradcu. Da je bilo postopanje Orniža podla denunciacija, je razvidno iz dejstva, da je divizijsko sodišče v Ljubljani nadaljno preiskavo proti Parmi že čez 8 dni ustavilo.

Vprašamo c. kr. domobranskega ministra in ministra za notranje zadeve, ali smatrajo za primerno, da pripadajo človeka, kakršna sta Watzulik in Orniž, častniškemu zboru, oziroma da sedi zadnji na županskem stolu?

Slovenska imena v zemljiški knjigi na Spodnjem Štajerskem.

(Interpelacija poslancev dr. Verstovška, dr. Benkoviča in tovarišev do justičnega ministra, vložena dne 26. julija.)

Pri okrajni sodnji v Slovenski Bistrici sta predlagala Anton in Marija Ferik, posestnika in gostilničarja na Zgornji Poljskavi, vključbo lastniške pravice na vlož. št. 15 kat. občine Zgornja Poljskava in 77 kat. občine Bukovec. Kupna pogodba je sestavljena v nemškem jeziku, predlog pa je slovenski. Okrajna sodnja v Slovenski Bistrici je predlog zavrnila s sklepom z dne 31. maja 1918 št. 361/18 z utemeljitvijo: »ker se katastralni občini Zgornja Poljskava in Bukovec v tujinski zemljiški knjigi ne nahajata».

Proti citiranemu sklepu sta se predlagatelja pritožila. C. kr. okrajna sodnja v Mariboru kot točna sodnja s sklepom z dne 6. julija 1918 R I 54/18 utoku ni ugodila ter utemeljuje odločbo sledeče: »Rekurz proti temu sklepu ni opravičen. Po § 85 zemlj. zak. naj se zemljiškoknjizni vložki, v katere pride kak vpis, imenujejo s tistim oznamenilom, ki je v zemljiški knjigi. Tam pa se nahaja le označba Ober-Pulsgau in Puchberg. Dokler se kat. obč. ne označijo v zemljiški knjigi v slovensčini, dotlej je sodnja vezana na citirano zakonito odločbo».

Podobnih rešitev zemljiškoknjiznih vlog in pritožb je bilo do novejšega časa tudi na Kranjskem dovolj. Tudi tam je polno katastralnih občin, ki so v zemljiški knjigi in mapi označene samo z nemškim imenom. Vendar pa so sodnje na Kranjskem sprevidele, da vztrajanje pri nemški oznaki popolnoma slovenskega krajevne imena ni prav nič potrebno, ter splošno rešujejo vložke, ki imenujejo katastralne občine slovensko, brez prigovora. Na Spodnjem Štajerskem je vse polno davčnih občin pristnega slovenskega imena, ki imajo v katastru, mapi in zemljiški knjigi naravnost smešno nemško ponačenko (Gorica — Goritzen, Gorica — Goritschitzten). Nesmiselno je, če držati se takih popačenih krajevnih oznak v zemljiški knjigi, zavračati strankam predloge ter sodnji in strankam povzročati nepotrebno delo in stroške.

Vprašamo: Ali je Vaša ekscelencija voljna odrediti dogovorno s finančnim in notranjim ministrstvom preimenovanje davčnih občin, da bodo imena odgovarjala dejanski oznaki prebivalstva in se vpeljala povsod, zlasti tudi v narodnostno mešanih krajih enaka veljaba slovenskih in nemških imen davčnih občin?

Francoska ofenziva.

NEMSKO URADNO POROČILO.

Berlin, 1. avgusta. (Kor. urad.) Zapadno bojišče. Armadna skupina prestolonasled. Rupprehta: Med Ypernom in Bailleulom: zjutraj zgodaj mimogrede živahen artiljerijski boj. Čez dan zmerno artiljerijsko delovanje je oživilo zvečer na več frontnih mestih v zvezi z izvidnimi praskami. — Armadna skupina nemškega prestolonaslednika. Vzhodno Fere en Tardemoisa je pričel Francoz opoldne ponovno lute delne napade. Vrgli smo sovražnika s protisunkom v njegove izhodne črte. Na ostali bojni fronti artiljerijski ogenj menjajoče se sile. Manjši boji na sprednjem polju. Severovzhodno Perthesa je poskusil sovražnik po močni artiljerijski pripravi zopet zavzeti 30. julija odvzeto mu oporišče. Bil je zavrnjen z izgubami. Uspešni lastni sunki južno Fichteberga in v Argonih. — Armadna skupina vojsk Albrehta. Infanterijski boji ob Mozli in v gozdu Parroy. Dobili smo pri tem nekaj vjetnikov.

Sovražnik je izgubil večerj na fronti v značnem boju in vsled strelav z zemlje 25 letal. Nadalje je bila proti Saarbrücknu letela angleška skupina šestih velikih bojnih letal uničena po naših frontnih in domačih lovskih silah, predno je mogla vreči svoje bombe. Iz druge sledeče letalske skupine smo sestrelili eno nadalnje veliko bojno letalo. — v. l.

NEMSKO VEČERNO POROČILO.

Berlin, 1. avgusta. (Kor. ur.) Severozapadno od Fere en Tardemoisa silni boji. Na ostali bojni fronti ničesar bistvenega.

Parroyski gozd (Foret de Parroy) se razprostira severo - vzhodno od mesta Lunéville na južnem bregu kanala, ki veže reki Marne in Ren, blizu francosko-lorenske meje. — Saarbrücken je mesto, ki leži, od francoske meje proti vzhodu oddaljeno kakih 70 km zračne črte, na križišču, kjer se stikajo meje nemških provincij Rheinland, Lothringen ter Pfalz, torej severo - vzhodno od trdnjave Metz.

Zeneva, 1. avgusta. Švicarski vojaški kritiki vidijo v raznih znakih, da je nemško armadno vodstvo hitro spoznavalo vojaški položaj, izpremenilo svoj načrt ter storilo več uspešnih protikorakov proti ententni ofenzivi. Vse je sedaj za Focha odvisno od tega, ali bo mogel spoznati, v čem bodo obstojali ti nemški protikoraki. Neoporečno je videti v ententni armadi gotovo utrujenost, kar je tem bolj razumljivo, ker Foch ni štedil z materialom. V ameriških transportih čet je prišlo do majhne zakasnitve. Povečana nevarnost podmorskih čolnov ovira transporte in forsirano pošiljanje čet v zadnjih mesecih je imelo posledico, da se oprema in prehrana amer. vojakov ni mogla izvršiti korakoma z odposiljanjem čet. To so za Nemce ugodna dejstva. Pričakovati je, da se bodo nemški ofenzivni nameni uresničili na onih odsekih fronte, kjer to ententa najmanj pričakuje. Preludij najstrašnejše bitke na zapadu je končan. Sedaj se prične prvo dejanje, ki bo morda tudi zadnje dejanje. Ne da se tačiti, da so zavetniki skrajno nervozni, ker Hindenburg tajnostveno molči, kar pomeni vedno, da se pripravljajo nekaj izrednega.

Zeneva, 1. avgusta. Zadnja nota »Agence Havas« pravi, da je pokazala bitka med Reimsom in Soissonsom novo obliko. Od ponedeljka sem je videti na nemški strani močno reakcijo. Nemci so prešli v protinapade.

Washington, 1. avgusta. Repington svari v »Morningpost« pred brezobzirnim uporabljanjem neizvešanih ameriških čet. Se vedno je vprašanje, ali bo velika ameriška armada zbrana, izvežbana in opremljena z vsem potrebnim leta 1919. ali leta 1920. Ne sme se pa pozabiti, da je ta ameriška armada zadnja ententna rezerva.

Zeneva, 1. avgusta. Herve izjavi v svojem listu »Viktore«, da je število nemških vjetnikov in nemškega plena izredno majhno. Mnogo misli da tudi počasnost francoskega prodiranja. Nemški manever je moistrsko delo nemškega armadnega vodstva.

Pariz, 1. avgusta. (Koresp. ur.) Zbornica je razpravljala o zakonskem načrtu glede štetja in nabiranja letnika 1920. Državni podtajnik Abrani je izjavil, da se mora ta letnik vpoklicati v jeseni 1920. Vlada se obveže, da bo uporabo tega letnika nadzorovala kar najstrožje in izdajala zadostne stroške odredbe. Obenem se bo moral rešiti tudi problem odpusta starih letnikov.

Lugano, 1. avgusta. Poročevalec »Secola« poroča: Francoska ofenziva se bo nadaljevala šele, ko bodo obsežne priprave končane.

Basel, 1. avgusta. »Baseler Nachrichten« poročajo, da je število ameriških divizij na pravi bojni fronti izredno majhno.

Dosedaj se je udeležilo ofenzive Francozov, kvečjemu 150.000 Amerikancev. Tudi v drugi hodeški fronti, zlasti v Vogezi, je le malo ameriških čet.

Obstreljevanje Dunkerqua.

Bern, 31. julija. (Koresp. ur.) »Matine« poroča iz Dunkerqua: V noči na 26. julij so prileteli nemški letalci nad Dunkerque ter vrgli 60 zračnih torpedov najtežjega kalibra. Škoda je bilo zelo velika. Dne 26. julija se je pričelo tudi obstreljevanje Dunkerqua z dalekosežnim nemškim topom.

Sovražne ladijske izgube.

Berlin, 2. avgusta. (Kor. ur.) Wolffov urad poroča: Tekom tega četrtega vojnega leta so izgubile sovražne flote: 25 linijskih ladij, 26 oklopnih križark, 45 varovanih križark, 187 rušilcev in torpedov, 87 podmorskih čolnov, 23 topničark in monitorjev in 75 pomožnih križark. To je mnogo več ladijskih enot, kakor jih je nemško brodogradimo imelo pred vojno.

Z Italijanske fronte.

NASE URADNO POROČILO.

Dunaj, 1. avgusta. (Kor. urad.) Topovski boji in izvidno delovanje so bili večerj na vsej jugozapadni fronti jako živahni. Predvečeršnjem je močna bombna letalska skupina napadla naša benečanska letališča. Naši letalci so vzleteli proti sovražniku in preprečili, da bi napravil kakršnokoli škodo.

Albanija. S strani naših albanških sil pred tednom dni pričeti napadi so prisilili Italijana, da je opustil severozapadno in severovzhodno Berata svoje prve črte in znatno ozemlje za njimi na 30 kilometrov fronte širine. Naše vrle čete, katerih bojna dejanja treba toliko višje ceniti, ker jim nalagajo vročina in klimatične razmere velike težkote, sledijo umikajočemu se sovražniku. — Šef generalnega štaba.

ITALIJANSKO URADNO POROČILO.

31. julija. Ponoči na 28. julija so naši planinski lovci nenadno naskočili izpostavljeni sovražno postojanko v dolini Dache in vjeli posadko. V dolini Brenti je izvršil sovražnik v noči na 30. julija po lumentem motečem ognju tudi na stranske pozicije in na neposredno zaledno ozemlje naših črt z močnimi silami napad na naša črta na Cornonu (južna pobočja Sassa Rossa). Z odločnim protinapadom in po lumentem bližinskem boju je naša infanterija gladko zavrnila sovražnika. Sovražnik je bil prisiljen iti nazaj in je pustil v naših rokah nekaj strojnih pušk, plamenometov in vjetnikov. Naši letalci so ponovili večerj svoje učinkovite napade z bombami na sovrážne vojaške cilje in so v značnih bojih sestrelili pet sovražnih aparatov.

Homatije na Ruskem.

Moskva, 1. avgusta. (Kor. urad.) »Pravda« z dne 29. julija poroča o razkroju stranke socialnih revolucionarjev ter piše: Na konferenci dne 28. julija je prišlo do burnih debat, katerih rezultat sta bili 2 resoluciji. Eno resolucijo je predlagal Bičenko, ki popolnoma odobrava taktiko centralnega komiteja stranke, zlasti tudi umor grofa Mirbacha ter proglasa odkrito vojno komunistov v svetlih. Strankarskim članom se priporoča vdreti v vse sovjetske institucije in tam izvesti svojo taktiko. Tudi v vprašanju terorističnih aktov stoji resolucija na prejšnjem stališču. Drugo resolucijo je vložil Kalejajev, ki stoji tudi na stališču centralnega komiteja stranke pod tem razločkom, da se proglasajo teroristični akti v bodoče za nedopustne. Konferenca je z majhno večino sprejela Bičenkovo resolucijo.

Dunaj, 1. avgusta. Iz Berna poročajo po moskovskih poročilih. Položaj boljševikov je skrajno resen. Na tisoče in tisoče državljanih je bilo aretiranih, ječe so prenapolnjene. Splošno se računa z možnostjo odkritega upora proti boljševikom, ker nezadovolnost in ogroženje od dne do dne narašča. Boljševiška vlada je dala aretirati najpomembnejše zastopnike ekstremne leve in desne stranke, med njimi odeskega monarhista Felikana. Mnogo boljševikov nasprotnih političnih voditeljev je bilo usmrčenih.

Dunaj, 1. avgusta. Petrogradska vlada je izdala zaporno povelje proti pisatelju Maksimu Gorkemu, o katerem smo poročali pred par dnevi, da umira.

Kijev, 1. avgusta. V Moskvo je dospela angleška trgovska misija, da se posvetuje z rusko vlado o obnovitvi angleško - ruskih trgovskih odnosov.

Kijev, 1. avgusta. K mirovnim pogajanjem s Finsko se odpelje ruska misija v Berlin.

Kijev, 1. avgusta. Neki kijevski list izve glede političnih aretacij, da so tako oblasti ukrajinske vlade, kakor tudi nemške oblasti vedele, da se je v

potovih krogih nameravala vstaja proti obetoju državnih oblik. Da vzdrži red, je dala vlada aretirati vplivne voditelje ekstremne levice in strank, desnice ter je na ta način preprečila zaroto.

Kijev, 1. avgusta. V Nižnjem Novgorodu je bilo mnogo protirevolucionarnih aretiranih. Mesto je bilo središče sovjetom sovražnih zarotnikov.

Kijev, 1. avgusta. Kakor poročajo iz Taganroga, je notranje ministrstvo doneska ozemlja razglasilo, da je zopet obnoviti vse prejšnje stanovske razlike.

Berolin, 1. avgusta. Nad vso Ukrajino je bilo proglašeno obsedno stanje. Za Kijev in Odso so storjene posebne priprave. Vse železniški promet pride baje pod vojaško varstvo.

Kijev, 1. avgusta. Stavka železničarjev traja že nepretrgoma 12 dni. Del železniških nastavljenic se je obrnil do nemških oblasti s prošnjo, da naj pomagajo pri končanju stavke, toda da naj pri tem ne kršijo interesov železničarjev.

Kijev, 1. avgusta. Sovjetski listi se bavijo z vprašanjem obnovitve vzhodne fronte ter naglašajo, da mora Ukrajina doseči v slučaju ogroženja s strani protinemške koalicije priznanje svoje samostojnosti. Če se to ne posreči, bi morala stopiti Ukrajina na stran centralnih držav ter braniti svoje neodvisnost z orožjem. Centralne države in Ukrajina se pozivljajo, da se sedaj store potrebne korake.

Stockholm, 1. avgusta. Glasom angleških poročil iz Moskve ima boljševiška vlada v rokah oporo bivešega carja, ki določa večji del njegovih posestev za dobrodelne namene.

Dunaj, 2. avgusta. Večerniki poročajo, da se je odpravil Ljening izognito v centralne države, da stopi v zvezo in dobi pomoči pri vodilnih osebah na Dunaju in v Berlinu.

Curich, 1. avgusta. »Morgenzeitung« poroča, da se v ruskih političnih krogih govori, da bo Ljening v kratkem odstopil.

Napredovanje Čeho-Slovakov v Rusiji.

Moskva, 31. julija. (Koresp. urad.) Za boj proti imperijalistični ententni invaziji se predlaga ustanovitev franktirerskih oddelkov, ki naj izvrše izvidne pohode sovražniku za hrbtom in naj razdirajo njegovo prometna sredstva. V franktirerske oddelke naj se načeloma sprejemajo samo prostovoljci, ki so politično zanesljivi. Ukaz provizorične sibirske vlade o razpustu delavskih kmetijskih in vojaških sovjetov je podpisal od teh - le ministrov: Ministrski predsednik in zunanji minister Vologodski, notranji minister Krutevski, finančni minister Mihajlov, justični minister Petrušinski in poslovodja ministrskega sveta Gins.

Haag, 1. avgusta. Iz Vladivostoka poročajo, da so dobili boljševiki pri občinskih volitvah večino, vsled česar imajo pravico postaviti župana.

Dunaj, 1. avgusta. Preko Stockholma poročajo: Čehoslovške čete so z velikimi oddelki s strojnimi puškami napadle Simbirsk. Napada se je udeležila tudi zelo močna artiljerija. Čehoslovške čete so zavzele to mesto. General Dutov je s svojimi četami dne 19. julija zavzel Jekaterinburg, kjer je bil bivši car umorjen. Sovjetove čete se umikajo, dočim so se čete generala Dutova združile s češko - slovaškimi četami. Bitka med češko - slovaškimi četami in sovjetsko armado še traja.

Stockholm, 1. avgusta. Glasom brezčasne brzjavke je prodrla ententna ekspedicijska armada ob murmanskim železnici 140 verst južno od Soroke ter je zasedla 120 verst od Petrosavodcka oddaljeno postajo Masjola Korolskaja. Prodiranje proti jugu se nadaljuje.

Umor gfm. Eichhorna.

Kijev, 1. avgusta. (Kor. ur.) Ukrajinski hetman pravi v poslanici ukrajinskemu narodu, da je Ukrajina doživela veliko izgubo v gfm. von Eichhornu, ki da je v zupanju v ukrajinski narod z vsemi silami nastopal za idejo ukrajinske države. Pokojničkova dela, izvršena iz globokega prepričanja, bodo zapustila globoke sledove v srcih in zgodovini Ukrajine. V tolažbo služi vladi samo to, da je zločin izvršil tujec.

Kijev, 1. avgusta. (Koresp. ur.) Ukrajinski hetman je poslal nemškemu cesarju v svojem imenu ter v imenu ukrajinske vlade in ukrajinskega naroda pristrčno brzjavko, na katero je nemški cesar izrekel pristrčno zahvalo.

Berolin, 1. avgusta. Nemške oblasti v Kijevu so izsledile obsežno zaroto, ki je imela namen, umoriti vse nemške vojaške poveljnike v Ukrajini ter odstraniti hetmana Skoropadskega. Kakor se zadržuje, je bil nameravan na hetmana te dni atentat.

Berolin, 2. avgusta. (Kor. ur.) Ukrajinski hetman je povodno smrti gfm. von Eichhorna izdal ta - le oklic na ukrajinski narod: Danes, dne 30. julija 1918 ob 10. zvečer je umrl vrhovni poveljnik nemške armadne skupine v Ukrajini gfm. von Eichhorn. Umorjen je bil od zločinske roke ljutih sovražnikov Ukrajine in njih zaveznikov. Kdor ni poznal preminulega gfm., ne ve, kako velika in bridka izguba je to za Ukrajino. Bil je odkrit in prepričan pristaš in prijatelj ukrajinskega naroda. Njegov cilj je bil, da ustvari samostojno ukrajinsko državo. Spoznavajoč neizčrpno stvaritelno silo v našem narodu, se je veselil, da čaka Ukrajino slavna bodočnost. Z vsemi silami je podpiral ukrajinsko državo celo nasproti onim, ki niso hoteli verovati v njo. Mir Tebi, Ti veliki sijajni borilec! Kakor ne bo umrla Tvoja slava kot vojskovodja, ne bo umrla v srcih nemškega naroda in bo Tvoja prepričanja polno delo za blagor Ukrajine pustilo globoko sled v naših srcih. Edina tolažba v težki boli je, da tega sramotnega zločina ni izvršil sin Ukrajine, marveč da so ga izvršili sovražniki Ukrajine in njih zavezniki.

Spominjajte se političnih preganjancev

Prispevke pošiljajte na:
dr. Viktora Sušnika, pisarna
dr. Trillerja, Dalmatinska ul. št. 7.

Vzroki romunskih porazov.

(Obtožnica proti bivši romunski vladi.)

Bukarešta, 1. avgusta. Informacijski odsek, ki ga je postavila romunska zbornica, da zbere gradivo za obtožbo proti vojni vladi Bratianu - Take Jonescu, je končal svoje delo in predložil obsežno poročilo, ki je bilo predloženo obtožencem in razglašeno v uradnem listu. V uvodu slika poročilo ogromne škode, ki jih je prizadela Romuniji vojna in poudarja, da zahtevata etični čut in zavest pravice, da se kaznujejo tudi veliki hudodelci, ki so spekulirali z usodo cele države in življenjem tisočev Romuncev, ki so zapravljali in poneverjali državni denar, vedno v trdnem zaupanju, da za nje zakoni ne veljajo. Dalje utemeljuje poročilo posamezne točke obtožnice, ki obsega deset točk; v naslednjem navajamo samo poglavitne in najzanimivejše podatke.

Glede odgovornosti za vojno poudarja poročilo, da romunska ustava sicer ne določa izrecno, kdo sme napovedati vojno, da pa je vendar jasno, da ministri sami brez privolitja parlamenta te pravice nimajo. To pravico suverena naroda je obtožena vlada kršila. Druga točka zadeva pomanjkljivo pripravo za vojno. Romunska armada je štela 850.000 mož, na razpolago pa je imela komaj 590.000 pušk. Vsak polk je imel le po 2-3 strojne puške, poljska artiljerija je bila nezadostna, gorske skore ni bilo, ker je imela samo zastarele topove. V trdnjavi Tutakan n. pr. je bilo samo šest težkih topov s 150 granatami, ki so bile izstreljene v poldrugem dnevu. (Ko pa so Makenseneve čete zavzele Tutakan, so zaplenile v trdnjavi več sto topov! Kdo se je zmotil? Op. ured.) Tehničnih priprav ni bilo nič, ne zrakoplovov, ne balonov, ne telefona. Vsa oborožba bi zadostovala za 400.000 mož in le tedaj, če bi bila vojna samo kratka. Ranjenim vojakom so morali jemati plašče, da so jih dali zdravim, ki so odhajali v fronto. V intendanci so poneverjali in zapravljali kar križem. Denar, namenjen za sanitarne priprave, je romal v žep raznih uradnikov in častnikov. Pri oddaji vojaških dobav je igralo podkupovanje odločilno vlogo.

Nadaljne točke obtožnice obsegajo splošno desorganizacijo armade, podkupovanje pri podelitvi izvoznih dovoljenj, prevoz državnega zaklada in arhiva v Rusijo in zlorabo železnice, ki so jih porabljali ministri za sebe, ko bi morale voziti municijo in ranjence. Bivšemu ministrskemu predsedniku Bratianu očitno poročilo n. pr. da je pustil svoje vino in svoje žito, več sto vagonov vsega skupaj, vedno prevažati kot vojaško blago z vojaško stražo in z najhitrejšimi vlaki. Ko se je peljalo nekoč več ministrov na izlet, se je pokvarila lokomotiva. Ukazali so pripeti lokomotivo vlaka za ranjence, ki je bil ravno na postaji in ranjenci so morali čakati več dni brez hrane in oskrbe, da je prišla nova lokomotiva.

Poročilo očita naposled vladi, da je prestavila parlament in vse osrednje urade v Rusijo, samo zato, da se izogne kontroli. V isti namen je podkupila tudi celo vrsto senatorjev in poslancev. Zbornica naj stori svojo dolžnost in zadosti pravici in pravemu čutu širokih ljudskih plasti.

Politične vesti.

== Delegacije. »Neues Wiener Tagblatt« poroča, da bodo sklicane delegacije koncem septembra.

== Avdičevca. Dunaj, 2. avgusta. Cesar je sprejel v daljši posebni avdienci generalnega polkovnika nadvojvodo Jožeta Ferdinanda.

== Posvetovanja pri baronu Husareku. Dunaj, 2. avgusta. Na povabilo ministrskega predsednika barona Husareka je odposlalo načelnstvo Češkega svaza vnovič poslanca Stanška in Tusarja na razgovor v ministrsko predsedstvo.

== Tenzel sestavlja novo nemško stranko. Nemški poslanik Tenzel, ki je istopil iz radikalne stranke, namerava ustanoviti novo stranko, ki se bo imenovala nemškoavstrijska ljudska stranka. Nova stranka bo objavila svoj program v jeseni.

== Tudi »Avstrijski Lloyd« hoče pomagati nemški navdici šol v Trstu. Nemškoavstrijski listi poročajo, da je ustanovil »Avstrijski Lloyd« dve stipendiji po 1200 K za učenje nemške navdije šole v Trstu. Z vseh strani delovanje za germanizacijo plovbe.

== Monopoliziranje nemških sudetskih listov. Praga, 1. avgusta. Časniškarsko velepodjetje Mercy, ki izdaja med drugim listi tudi »Prager Tagblatt«, je kupilo sedaj še dnevnika »Olmützer Tagblatt« v Olomucu in »Mährisches Tagblatt« v Brnu, tako da ima sedaj v svojih rokah vse večje nemške liste v sudetskih deželah.

== Avstrijski nadvojvoda - ukrajinski knez? Dunajski ukrajinski list »Ukrainische Blätter« poroča, da namerava ukrajinski hetman Skoropadski odstopiti v korist nadvojvode Viljema. V dunajskih krogih označujejo vest za izmišljeno.

== Zahteve jugoslovanskega komiteja za vojne cilje. Bern, 1. avgusta. Novi jugoslovanski komite za vojne cilje je imel svojo prvo sejo v Londonu ob navzočnosti Balfoura, francoskega in italijanskega veleposlanika, srbskega poslovodje in mnogo drugih političnih diplomatičnih oseb. Srbski poslanik je pozval bivšega dunajskega korespondenta »Timesov« Steeda, da naj prebere spomenico Jugoslovancov glede vojnih ciljev. Spomenica obsega štiri točke: 1.) Enotnost in neodvisnost vseh Jugoslovancov; 2.) Balkan bankanskim narodom; 3.) obnovitev in odškodnina za jugoslovanske pokrajine; 4.) gospodarska in kulturna priklonitev Jugoslovancov na narode entente. Balfour je izjavil v daljšem govoru svoje simpatije za vojne cilje, postavljene od jugoslovanskega komiteja, ter je naglašal sto in stoletno tradicionalno sovrastvo med Nemci in Slovani. V imenu Čeho-Slovakov je govoril dr. Beneš. Zborovanje je bilo zaključeno s silnim napadom Steeda na Avstro-Ogrsko. Naglašal je, da skušajo mednarodne skupine rešiti Avstro-Ogrsko in sicer mednarodna financa ali zlata internacionala, mednarodni Ultramontanizem ali črna internacionala in končno mednarodni socializem ali rdeči internacionalizem, torej zlato črno-rdeče, kakor so barve Vsenemčije.

== Romunska kraljica Marija v Karpatskih vaseh. »Der Zoller«, organ knežje hohenzollernskega dvora v Sigmaringnu, poroča: Prejšnji romunski minister Antonescu piše v pariškem »Tempsu«: Kraljica Marija obiskuje v Karpatih vasi, katere treba odstopiti Avstro-Ogrski. Poljubuje otroke in razdeljuje oblake in živila kmetom. Kmetje je poljubljajo roke in kličejo: na skorajšnje svidenje! »Der Zoller« dostavlja, da je znano, da je kraljica sodelovala pri izdalstvu zveze in da ni nikdar prikrivala svojih simpatij za sovražnike centralnih držav; torej je jasno, kaj namerava s svojim obiskom karpatskih vasi.

== Italijanski ministri na fronti. »Agenzia Stefani« poroča 31. julija. General Diaz se je mudil nekaj dni v Rimu. Konferiral je z ministrskimi predsednikom in drugimi ministri. Potem je odstopoval na fronto, kamor sta odšla tudi vojni minister Zuppelli in ministrski predsednik Orlando.

== Bavarski ministrski predsednik o položaju. Monakovo, 1. avgusta. Ministrski predsednik Dandl je govoril včeraj v poslanski zbornici in podal obširno sliko političnega položaja. Rekel je med drugim: Nebo je blagoslovilo delo nemškega naroda, ki ima nevpogljivo voljo vztrajati na fronti in v zaledju do zmagovitega konca. Ne zagovarjam nasilnega mira, bil bi pa političen samomor, če ne bi zavarovali Evrope pred angleškim imperijalizmom. Ne moremo dovolj povdarjati, da se Angleži ne bore za Alžacijo in Loreno, ampak le za svoje koristi in za politično in gospodarsko zaslužje Evrope. Mogli pa bi se sporazumeli z Wilsonom, saj tudi mi nočemo drugega kakor zavarovanje in obnovitev ravnotežja med evropskimi državami, svobodo gospodarskega razvoja in trgovine za vse države, svobodo morja.

== Dve vojaški skupini na vzhodu. »Lokalanzeiger« poroča, da je nameravana nova ureditev vojaške uprave v območju vrhovnega poveljnika na vzhodu. Nameravata se ustanoviti dve ločeni vojaški guberniji in sicer ena gubernija s Kurlandijo, Estlandijo in Livlandijo, druga pa v Litevski.

== Nobene mirovne ponudbe. V angleški zbornici je vprašal poslanec Lee Smith, ali je sovražnik zadnji čas prišel s kakim predlogom glede mirovnih pogajanj. Zunanji minister Balfour je odgovoril, da ni nobena sovražna vlada storila takih korakov.

== Fantazija. Iz Basla poročajo, da se vrši na Angleškem propaganda, da naj bi si izposloval Lloyd George od Nemčije prosto pot v Berlin, kjer naj se razgovarja z nemškim državnim kanclerjem in državnim tajnikom o sedanjem svetovnem položaju. Lloyd George baje ni nenaklonjen temu načrtu in domneva se, da tudi nemška vlada ne bo proti takemu obisku.

== Novo Lansdownovo pismo. Lord Lansdowne je objavil novo pismo, ki se bavi z vojnimi cilji zaveznikov, kakor so bili označeni od Lloyd Georgea, Wilsona in drugih državnikov. V Wilsonovi poslanici z dne 4. julija ni videti opisovanja mirovnih pogojev, marveč zelo plemenito razpravljanje o ciljih, za katere se zavezniki narodi sveta bojijo. Lord Lansdowne zahteva potem, da naj ententa ne naznanja sicer natančno vseh pogojev mirovne pogodbe, pač pa da naj določno objavi pogoje, pod katerimi bi bila ententa pripravljena priti z diplomatičnimi pogajanj. Lord Lansdowne je dostavil: Ta vojna bi ne bila popolna, če bi sovražnik

ne bil pripravljen obračunati z naziranjem skrajnih militaristov in sprejeti pogoje, katerih ni mogel vzeti v pretes, ko je stopil v vojno. Ne moremo pozitivno zatrditi, da smo mi že tako daleč in da je upanje za sporazum v poglavitnih točkah dano, vendar pa se kažejo gotovi znaki, da pridejo v kratkem do take možnosti. Pripravljeni moramo biti izkoristiti to priložnost, da damo sovražnikom priliko pokazati, ali so njih predlogi odkritosrčni ali ne. Jasno sliko si moramo napraviti o vprašanju provizoričnih pogojev kot razliko napram vojnemu ciljem. Če je kateri trenutek za to ugodnejši kakor drugi, potem je ugodnejši trenutek, v katerem si silajni uspehi na bojišču pokazali, da nas ne navdajajo čustva dvoma, ali nam bo mogoče v boju za življenje in smrt vztrajati, če želimo ta boj nadaljevati.

== »Societe des nations.« Pariški profesor Aulard je napisal v »Neue Zürcher Zeitung« pod gorenjim naslovom članek, v katerem pravi: Ako se Clemenceau v svojih ministrskih izjavah ni izrazil o ideji narodne zajednice toliko kolikor njegova prednika Ribot in Painele, ne pomeni to, da Clemenceau sam ne pojmuje sile te ideje in še manj, da francosko javno mnenje ne vidi v njej edine osnove pravega mira in še več bodočnosti civilizovanega sveta sploh. Ta ideal ni samo francoski, ampak sploh ljudski. Vsi veliki svobodni duhovi gore zanj. Ideal se glasi: Naj narodi v svojih medsebojnih odnosih zasledujejo enake osnove morale, kakor tudi poedinci med seboj; naj svojih sporov ne rešujejo s silo, ampak s sodnim pravorekom. Vsa filozofija, vsaka višja religija vsebuje ta ideal. Misel je tako živa in močna po vseh deželah, da se je vsi oprijemajo. Tudi Nemci ne delajo izjeme. Verujemo v resnost onih Nemcev, ki proglašajo, kakor Förster, potrebo, da se odnošaji med narodi ustanove na osnovi moralnega principa. To bi prineslo pravi mir vsem in tudi Nemčiji bi odvzelo vsa bremena. V Franciji obstoji velika politična organizacija, liga ljudskih pravic, osnovana za časa Dreyfusove afere, ki je na enem svojih kongresov poskušala ne samo teoretično razpravljati načrt zajednice narodov, marveč je tudi takoj pričela izvrševati ga. Po njenem nazoru Societe des nations (zveza narodov) nima iziti iz bodočega mira, ampak obratno. Mir mora poteci iz nje, zato treba položiti sedaj temeljni kamen. Naj povem svoje mnenje: Jaz sem zastopal načelo, da naj države entente takoj napravijo ne Societe des nations, ampak eno zvezo narodov. Pred svetom naj svečano izjavijo, da ne primejo za orožje nikdar in proti nikomur in pod nikakimi okolnostmi, da se obvezujejo skleniti med seboj mir s sodiščem, ki bo poravnalo vse spore, tudi one, ki se tičejo časti in vitalnih interesov, katerega je, kakor znano, Nemčija v Haagu pripustila. Ako bi se ta organizacija smatrala za izvršeno in bi se postavila proti drugi zajednici, to bi pomenilo nadaljevati vojno v imenu mira. Nasproti, ostati mora privlačna točka v središču, naravno samo za svobodne narode. Ako Nemčija odstrani svoje preživele srednjeveške ustanove, ki so v očividnem kontrastu z modernim duhom njeneja gospodarskega razvoja, ako Nemčija ponudi dokaz, da želi trajni mir, ako Nemčija prizna osnovni princip modernega mednarodnega prava in ako se ga drži, da nijeden narod proti svoji volji ne sme biti podjarmljen po drugem, potem je Nemčija poklicana, da zavzame odlično mesto v Societe des nations. To je merodajno pojmovanje francoske demokratske elite. Jaz sem uverjen, da se mu odzovejo naši prijatelji v Švic in sicer brez razlike, Francozi, Italijani in Nemci, ker Švica, ki je sama ena »Societe des nations«, služi francoski demokraciji za vzor, simbol in morda se bo v njej rodila velika bodoča zajednica narodov.

Vesti iz primorskih dežel.

Ravnateljstvo c. kr. ženskega učiteljskega goriškega se je preselilo s 1. avgustom t. l. zopet v Gorico, kjer uraduje in sprejema stranke vsak dan od 9.-12. predpoldne. Pisarna se nahaja v zavodu Vrtna ulica št. 6. I. nadstr.

Umrli je v Gorici poročnik in veleposestnik baron Tacco iz Števerjana v Brdih.

Nasoljeni slanki. Aproxizacija v Trstu prodaja od 1. avgusta dalje nasoljene slanki po 6 K kilogram.

Istrske maturantje in učiteljice, okoli 40 po številu, so odpotovale na Hrvaško, od tam pa krenejo v Bosno in Hercegovino.

Hrvatska navtična šola v Malem Lošnju. Končno je prišlo na ravnateljstvo navtične šole v Malem Lošnju uradno obvestilo, da se otvorijo s prihodnjim šolskim letom 1918/19 na tej šoli tudi hrvaške paralelke; takoj se ima otvoriti prvi pripravljalni razred.

Išče se Ana Rutar iz Tolmina na Primorskem št. 26. Nahajala se je pred zadnjo lansko ofenzivo v hiralnici sv. Antona v Spodnji Idriji. Od tega časa naprej se ne ve nič več o njej. Kdor bi kaj vedel, naj naznanj posredovalci za goriške begunce v Ljubljani.

Dnevne vesti.

== Iz deželnega odbora nam poročajo, da uraduje deželni odbornik dr. Ivan Zajec za stranke od 1. avgusta do 15. septembra t. l. vsak ponedeljek, sredo in petek od 11.-12. ure dopoldne.

== Imenovanje pri policiji. Rajonski nadzornik prvega razreda pri c. kr. policijskem ravnateljstvu v Ljubljani Alojz Slanovec je imenovan za revirnega nadzornika drugega razreda v XI. činovnem razredu.

— Krški škof dr. Adam Heffer je imenovan za tajnega svetnika. Pa menda vendar ne za svoje zasluge — proti jugoslovanskemu gibanju na Koroskem?

— Letaki sovražnih letalcev. C. kr. deželna vlada razglasi: Zadnje čase so sovražni letalci ponovno metali letake z državno sovražno vsebino. Na podlagi § 13. oddelka C. ministrske odredbe z dne 19. januarja 1883. drž. zak. št. 10. se posest in razširjanje takih letakov najstrožje prepoveduje. Prestopke te prepovedi se kaznuje, v kolikor ni vporabili določb obdnega kazenskega zakona, po § 11. cesarske naredbe z dne 20. aprila 1884. drž. zak. št. 96. z globami od 2 do 200 K ali z zaporom od 6 ur do 14 dni.

— Kdo bi verjel! Včeraj 1. avgusta ob četrti na 10. zvečer se je vozil skozi Latermanov dvor proti Trstu vojaški transport. Vojni streljali so za salo iz vagonov, da so kroglice kar žvižgale v smeri proti muzeju in gledišču. Ljudje so potem preiskali ceste, če ni kdo zadet. — Lepa roba lakota pa vojska!

— Zakladu za podporo žrtvam političnih persekucij je poslal g. Lovro Petovar, veleposelnik iz Ivanjke znesek 100 K, ki ga je nabral v prijateljski družbi. — Darovalcem najiskrenejša zahvala; dolžnost vseh zavednih Slovencev pa bodi, da se vsaj z malimi prispevki spominjajo nedolžnih žrtv! Nujno se potrebuje tudi obleko, perilo, obutev! — Denarni prispevki na naslov dr. Viktor Sušnik, Ljubljana, Dalmatinova ulica; oblačila naj se pošljejo tististvu JDS. v Ljubljani, Narodni dom.

— Pogreša se že od poletja 1916. Jakob Miklavc strelske divizije štev. III/3. Takrat je bil na bukovinsko-besarski meji in je pisal svoji materi, da je zdrav. Od takrat pa ni nobenega glasu več o njem. Ako bi kdo kaj vedel, naj sporoči na naslov: Terezija Miklavc, Podmolnik št. 5, pošta Hrušica pri Ljubljani. Stroški se mu povrnejo.

— K pevskemu društvu »Slavec« so pristopili kot ustanovni člani in sicer z dvojno ustanovnino 100 K gospod Franjo Gerkman, trgovec na Mestnem trgu, s svoto po 50 K pa g. Vido Bratovž, trgovec s poljištvom, in neimpenovan železniški uradnik.

— Javna knjižnica »Gospodarskega in izobraževalnega društva za dvorski okraj« je izpodila v mesecu juliju 11.300 knjig, doslej najvišje mesečno število. Knjižnica posluje v društvenih prostorih Pred Ieršcem št. 1 (nasproti Marčanu na Rimske cesti št. 21) ob delavnikih od pol 6. do 8. zvečer, ob nedeljah in praznikih pa od pol 10. do 12. dopoldne.

— Deželna zadruga fotografov v Ljubljani. Ker se ima s poukom na obrtno nadaljevalni šoli jeseni 1918 pričeti, rabi šolski odbor za obrtno nadaljevalno šolo v ta namen natančnejši popis vseh v Ljubljani nahajajočih se vajencev in vajenk. V seznamu, ki ga je poslal v najkrajšem času na naslov zadruge, naj se pri vsakem vajencu ali vajenki tudi označi, katero leto že služi, kadaj da bi bil(a) prost(a), in pri kom da služi.

— Nakup konj. Posestniki, ki hočejo prodati svoje konje vojaški upravi, naj naznanijo ceno in starost konj konjskem razvidnemu častniku v Ljubljani (Pferdevidenzoffizier). Opozarja se, da se nakupujejo samo prvostni konji med 4. in 12. letom.

— Aproxizacija razmere pri c. kr. drž. železnici v Ljubljani. Pod tem naslovom smo objavili v listu z dne 15. t. m. dopis, ki ostri kritizira delovanje aproxizacijskega oddelka c. kr. drž. žel. v Ljubljani. Na ta dopis nam pošila c. kr. državnoželezniško ravnateljstvo dne 26. t. m. obširno pojasnilo, iz katerega posnemamo — da se čuje tudi druga plat zvona — sledeče podrobnosti: Aproxizacijski oddelki c. kr. ravnateljstva državnih železnic ni skladišče živil, kakor obstajajo tako pri drugih c. kr. ravnateljstvih državnih železnic, temveč samo takozvana gospodarska skupina. V smislu organizacije je niena naloga le postavno razdeliti živila, ki so pod državno zaporo. Svoj delokrog pa je razširila iz skrbni za dobrobiti osebja, da se mu olajša kolikor mogoče življenjsko stanje, mnogo dalje. Jasno je, da je že zelo težko, dobiti (in še to s tako malo močmi) le najpotrebnejša živila za toliko osebja; vsakdo pa pa more misliti težko, nuditi še več. Ako se c. kr. ravnateljstvo državnih železnic ni bilo poskušalo v času, ko je stara žetev pri koncu in ko nova še ni pod streho, dobiti živila celo iz Ukrajine, ako je preskrbelo s prilazno pomočjo c. kr. deželne vlade za res v obilni meri zaposleno osebje mahnen približek mleka nad obilnatim kvantom, ako je skušalo v isto svrhu dobiti prekajeno meso, kupilo žive prašiče (i to v najboljšem namenu in brez vsakega dobička in navianja cene) ako skuša dolovati z najnatančnejšim denarnim gospodarstvom na to, da more osebje živeti tudi tam, kjer so razmere prehrane in dragine mnogo slabše, kakor v Ljubljani, potem mu tega osebja pač ne more šteti v zlo. C. kr. ravnateljstvo deluje tozadevno i pod nadzorstvom c. kr. železniškega ministrstva. Prav tako ima pa tudi osebje potom svojih zaupnikov pravico kontrole; isti morejo vsak čas pogledati v vse tozadevne knjige, morejo staviti predloge in dati nasvete, ki se vsakrat upoštevajo, ako so upoštevani vredni. Vsak, ki ima le količnik skušnje pri nakupu živil v današnjih razmerah, ve, da mora nakupovalec vzeti, kar dobi, in da mora plačati diktirane mu cene, ako se ne vrni s praznimi rokami. Ker aproxizacija c. kr. ravnateljstva državnih železnic Trst ne vživa redne državne subvencije, morajo prejemniki kriti izdatke. Za dobiček se ne dela. Da mora v teku let in pri preskrbi več tisoč družin (okroglo 28.000 glav) nastati prebitek že zaradi nezogibnega zaokroženja vinarskih vsot, je jasno. Izkušnje se ga vsako leto v bilancah do pičice. Za kaj se ga uporabljajo? Mahnen odstotek (nekako 2%) služi za remuneracijo onaga osebja, ki mu je poverjeno izključno le delo pri aproxizaciji, in katero deluje na najpoštenjši način za svoje soslužbenke. Zakaj naj bi se ne nazdravilo tega osebja? Saj dobivajo ne le uslužbenki, ampak tudi člani, ki sede v

predsedstvu skladišč za živila nagrade za svoje mnogo manj naporno delovanje, in to tudi iz denarja članov. Prav je onemu prav, mora vendar biti pravi tudi drugemu. 98% prebitka pa se porabi zato, da je mogoče dati uslužbenecem živila, posebno pa še masti cenejši, ker bi edina tozadevna, pa ne redna podpora deželne vlade nikakor ne zadostovala pokriti razlike med nabavo in ono ceno, katero plačuje osebje. Tudi železničarji uživajo one posebno znižane cene, ki jih nudi ljubljanska mestna aprovizacija prebivalcem ubožne akcije, če so zato dani pogoj. Umljivo je, da ni vedno mogoče, razdeliti prosta živila ali predmete vsakdanje rabe, ki jih je bilo mogoče slučajno pri priliki dobiti, med vse uslužbenke. I eksperimentalni uradi na delo, kar si naberejo za svoje osebje, z drugimi uradi. Isto sme pač tudi centralni urad, kolega osebje je dan na dan zaposleno in ima torej mnogo manj prilike si samo kaj kupiti na deželi. Osebnim napadi, posebno proti vodji aprovizacije, so v obeh obeh se obsojeni. To ve natančno, kako se ta uradnik, odklanjajoč za svojo osebje vsake posebne približek iz živilnih zaloz, vključ najvišjemu preobloženju z uradnimi posli neprenehoma trudi, da bi pomagal vsakomur po možnosti in da vedno dela samo v prid osebja. Vse vzadovoljiti je seveda nemogoče. Podpisano ravnateljstvo bo tudi v bodoče delovalo v tem smislu zavedajoč se, da dela le za dobrobit osebja. — C. kr. ravnateljstvo državnih železnic: Podpis nedeljiv.

— Pobegnil je od dela na državnem kolodvoru v Šiški, dne 30. julija t. l. kaznenec Pavel Ban iz Ljubljane. On je srednje postave, zagorelega obraza, ima črne lase, na desni roki pa mu manjka palec. Ban je tujeemu imetu nevaren in je brez sredstev. Ban, ki je vojni invalid, ima prestopi pri c. kr. deželni sodišču v Ljubljani trimesečno ječo.

— Zahvala. Ker je slavna podružnica sv. Cirila in Metoda v Domžalah od dobica »Gledališke predstave, ki jo je sodelovanjem Domžalske godbe, dne 21. in 28. m. v Sokolskem domu na korist slovenskih oslepih vojakov in revnih domžalskih otrok priredila, slednjim izdatni znesek 500 K podarila, se šolsko vodstvo v Domžalah za ta blagi čin najtopleje zahvaljuje.

— Mrtvega so našli v seniku pri krmariju Podobniku 46letnega delavca Ivana Hitija iz Most. Zvečer je tam pil, potem šel spat na seno, padel skozi odprino, obležal z glavo navzdol in se zadušil.

— Truplo neznanega človeka so našli na bregu Save pri Sp. Ribčah. Neznavec se je bil najbrže vtopil pri kopanju.

— Tatvine. Neži Turšičevi v Bezuljaku so odnesli tatovi 246 K denarja, raznih živil in drugih reči v vrednosti 450 K. — Pri posestnici Franciški Obreza v Begunjah je neznan tat s sekuro odprl vrata in odnesel 900 K. — Posestnici Antoniji Kozjek je ukradel tat, ko je bila na polju, 200 K denarja, nekaj kruha in drugih reči — 2000 K je bilo ukradenih Ivanu Osojnu pri Brdu iz zaprtih omare. V Žičah so odnesli najbrže cigani Franciški Bestin mesa, slanina in salama. — Na Vodnikovem trgu je bilo ukradeni nekaj bežuniki 600 K. — Zepne tatvine na tukajšnjem državnem kolodvoru se vrše dan na dan. Tako je bilo zopet ukradeni nekemu posestniku iz Brežic denarnica s 500 K.

— Ustanovno zborovanje Ciril Metodove podružnice v Motniku. Dne 4. avgusta 1918 popoldne ob 4. se bo vršilo ustanovno zborovanje Ciril Metodove podružnice za Motnik v prostorih gostilne Senica v Motniku.

— Izgubil se je na potu po Levstikovi ulici skozi Latermanov dvorov na državni kolodvor usnjati etui za smodke in cigarete in sicer v nedeljo, dne 28. julija t. l. Pošteni najditelj naj ga izvoli oddati pri našem upravništvu proti primerni nagradi. Etui je zgubilju drag spomin.

— Zlat prstan z rmenim kamenčkom se je izgubil sinoči od 9. do 11. ure med potjo od kavarne Evropa do Opearske ceste. Pošteni najditelj naj ga odda na poštni predal št. 2. (na postaji) proti nagradi.

— Izgubila je neka ravna vdova denarnico, z vsoto okoli 20 K. Prosi se, da naj pošten najditelj odda v Florjanski ulici št. 14.

— Dotičnik, ki si je prilastil v nedeljo popoldne dežnik v Zalaznikovi kavarni, se opozarja, da ga takoj vrne, ako neče imeti neprijetnih posledic. Oseba, ki ga je opazovala, ga dobro pozna.

Aproxizacija.

— Meso na zelene izkaznice B. Stranke z zelenimi izkaznicami B prejmejo goveje meso po nižnji ceni v soboto dne 3. t. m. popoldne v cerkvi sv. Jožefa. Določeni je tale red: od 1. do pol 2. št. 1 do 200, od pol 2. do 2. št. 201 do 400, od 2. do pol 3. št. 401 do 600, od pol 3. do 3. št. 601 do 800, od 3. do pol 4. št. 801 do 1000, od pol 4. do 4. št. 1001 do 1200, od 4. do pol 5. št. 1201 do 1400, od pol 5. do 5. št. 1401 do 1600, od 5. do pol 6. št. 1601 do 1800, od pol 6. do 6. št. 1801 do 2000, od 6. do pol 7. št. 2001 do 2200, od pol 7. do 7. št. 2201 do konca.

— Oddaja mesa. Jutri, v soboto dne 3. avgusta se bo oddajalo za vso Ljubljano po 10 dkg mesa na osebo.

— Mast na zelene izkaznice B. Stranke z zelenimi izkaznicami B prejmejo mast v ponedeljek dne 5. t. m., v torek dne 6. t. m. in v sredo dne 7. t. m. pri Muhleinsnu na Dunajski cesti. Določeni je tale red: V ponedeljek dne 5. avgusta dopoldne od 8. do pol 9. št. 1 do 60, od pol 9. do 9. št. 61 do 120, od 9. do pol 10. št. 121 do 180, od pol 10. do 10. št. 181 do 240, od 10. do pol 11. št. 241 do 300, od pol 11. do 11. št. 301 do 360, popoldne od pol 2. do 2. št. 361 do 420, od 2. do pol 3. št. 421 do 480, od pol 3. do 3. št. 481 do 540, od 3. do pol 4. št. 541 do 600, od pol 4. do 4. št. 601 do 660, od 4. do pol 5. št. 661 do 720, od pol 5. do 5. št. 721 do 780,

od 5. do pol 6. št. 781 do 840. — V torek dne 6. avgusta dopoldne od 8. do pol 9. št. 841 do 900, od pol 9. do 9. št. 901 do 960, od 9. do pol 10. št. 961 do 1020, od pol 10. do 10. št. 1021 do 1080, od 10. do pol 11. št. 1081 do 1140, od pol 11. do 11. št. 1141 do 1200, popoldne od pol 2. do 2. št. 1201 do 1260, od 2. do pol 3. št. 1261 do 1320, od pol 3. do 3. št. 1321 do 1380, od 3. do pol 4. št. 1381 do 1440, od pol 4. do 4. št. 1441 do 1500, od 4. do pol 5. št. 1501 do 1560, od pol 5. do 5. št. 1561 do 1620, od 5. do pol 6. št. 1621 do 1680. — V sredo dne 7. avgusta dopoldne od 8. do pol 9. št. 1681 do 1740, od pol 9. do 9. št. 1741 do 1800, od 9. do pol 10. št. 1801 do 1860, od pol 10. do 10. št. 1861 do 1920, od 10. do pol 11. št. 1921 do 1980, od pol 11. do 11. št. 1981 do 2040, popoldne od pol 2. do 2. št. 2041 do 2100, od 2. do pol 3. št. 2101 do 2160, od pol 3. do 3. št. 2161 do 2220, od 3. do pol 4. št. 2221 do 2280, od pol 4. do 4. št. 2281 do 2340, od 4. do pol 5. št. 2341 do 2400, od pol 5. do 5. št. 2401 do 2460, od 5. do pol 6. št. 2461 do konca. — Stranka dobi za vsako osebo 20 dkg masti, kilogram stane 10 K. Mast dobi vsi pripadniki te skupine. Izkazati se je pri nakupu masti z rumeno izkaznico za mast (odreže se kupon za avgust), nastavljenici južne železnice morajo prinesiti nakupne knjižice in nastavljenici državne železnice svojo železniško legitimacijo. Brez teh dokazil ne dobi nihče masti.

— Povšanje cen za kruh in moko. Dunaj, 2. avgusta. Povšanje krušnih rati stoji v veljavo dne 12. avgusta. Obenem pa bodo povšane občutno tudi cene za kruh in moko in sicer povprečno za 80%. Hlebček kruha, ki stane na Dunaju sedaj 72 v, bo veljal potem 1 K 30 v. Cene za moko bodo znašale po kakovosti moke od 1 K 50 v do 3 K.

— Prehranjevalna kriza na Dunaju. Dunaj, 2. avgusta. Kakor poročajo listi, je v tržnicah povpraševanje za blagom vedno viharnejše, blaga pa od dne do dne manj. V glavni klavnici se dan za dnevom ponavljajo burni prizori. Za moko, ki se je začela deliti danes jutraj ob 6. uri, so se nastavljeni ljudje že včeraj popoldne in danes jutraj jih je čakalo nad 30.000. Meso pa jih je dobilo komaj ena destina.

Prosveta.

— Jetiki — boj! Opis ljudske bolezni in obrambe. Spisal dr. Anton Breclj, prej primarij javne bolnice Usmiljenih Bratov v Gorici. Izdala in založila »Narodna založba« v Ljubljani. — Poljudne medicinske literature doslej Slovenci skoro nismo imeli. Kar so napisali Homan, Bleiweis, Černič, Derganc in nekateri drugi nikakor ne zadostuje, da bi se ljudstvo moglo temeljitje poučiti o vevlačnih pravih higijene, bolniške postrežbe itd. In še ti spisi, kar smo jih imeli, so bili zelo malo razširjeni med ljudstvom. Nasprotno pa je skupaj »Zbirka domaćih zdravil, kakor jih rabi slovenski narod« razširjeno med Slovenci v 15.000 izvodih! — Iz teh vzrokov z veseljem pozdravljamo imenovan knjižico, in pozdravljamo jo tem iskrenejši, ker naše ljudstvo nikdar poprej ni tako potrebovalo resnega poduka o boju proti jetiki, kakor v sedanjih nesrečnih časih, ko hoče jetika položiti v grob še to, kar se je rešilo granat in šrapnelov. Knjižica je namenjena predvsem slovenskemu žensstvu, kateremu pripada naloga skrbeti za zdravje svojih otrok in svojih moči. Spisana je poljudno, da jo mora razumeti vsakdo. Težko snov je znal pisatelj napraviti razumljivo in živahno pripovedovanjem svojih lastnih bogatihkušenj. Posebno pohvalno je treba omeniti, da se dr. Breclj ne mudi preveč s popisovanjem bolezenskih znakov in različnih form tuberkuloze, temveč da obširno slika socialni milje, v katerem posebno bujno prospera jetika, da v krepkih potezah slika zunanje okolščine, ki pospešujejo jetiko, in da daje dobra navodila za življenje jetičnih in onih, ki so z jetičnimi v ozki dotiki. Poljudno medicinsko delo ne sme imeti namena vzgajati hipohondre in širiti prevelik strah pred boleznijo, zato pisatelj jako umestno povdarja, da je jetika ozdravljiva. — Pisatelj in njegova založnica sta to knjižico storila velezlasno delo. Želim, da bi knjižica našla pot v vsako slovensko hišo. Naše občine ali naši zdravstveni zastopi pa bi dokazali, da stoji na višku modernih zdravstvenih zahtev, ko bi to knjižico nakupili na svoje stroške in jo poklonili vsaki družini svojega področja. — Z dr. Brecljevo knjižico je izpolnjena ena zahteva uspešnega boja proti jetiki — zahteva po temeljiti izobrazbi širokih mas — naj bi se v kratkem realizirale še druge zahteve, predvsem zdravilišča, bolnišnice, oskrbovališča.

— Dr. Al. Zalokar. — Natječaji »Matiice Hrvatske«. »Matiica Hrvatska« raspisuje ove natječaje za književne nagrade: 1. iz zaklada Draškovičeve (2000 K) za »najboljši pučki spis« i to za god. 1917. (ponovno) i za god. 1918. do 3. prosinca 1918. Natjecati se mogu rukopisi. 2. iz zaklada Koturove (900 K) za izvornu pripovijest ili dramu do 31. prosinca 1918. (Rukopisi). 3. iz zaklade Veber-Tkalčičeve (900 K) za »najbolje narodu korisno djelo« za god. 1918. do 31. prosinca 1918. (Štampana djela ili rukopisi). 4. iz zaklade Vučićeve (2000 K) za »najbolje djelo iz hrvatske povijesti ili historijskog romana (pripovijest) iz hrvat. povijesti« za god. 1920. do 31. prosinca 1920. (Štampana djela ili rukopisi). 5. iz zaklade Köglove (K 1000) za djelo liječničke struke ili književno djelo bez razlike vrsti za god. 1918. do 31. prosinca 1918. (Štampana djela ili rukopisi). 6. iz zaklade Pevalokove (300 K) za djelo makar koje književne vrste za g. 1917. (ponovno) do 31. prosinca 1918. 7. iz zaklade Zovkove (300 K) za djelo makar koje književne vrste za god. 1918. do 31. prosinca 1918. Za nagrade pod 6 i 7. mogu se natjecati rukopisi ili štampana djela. 8. iz zaklade Bubanovičeve (povišen honorar za 50%) za izvorno ili prevedeno djelo iz hrvatskoga ili slavenskoga života za g. 1917. (ponovno) i za god. 1918. do 31. prosinca 1918. (Rukopisi). 9. iz zaklade Turkočičeve (500 K) za prilivod popularnog djela iz poljoprivrede ili šumarstva za god. 1917. (ponovno) do 31. prosinca 1918. 10. iz zaklade Miletičeve (500 K) za izvorno djelo kazališne struke za god. 1920. do 31. prosinca 1920. 11. iz zaklade Vrančani — Dobrinovič (700 K) za izvorno književno djelo.

lo bez razlike književne svrhe za god. 1921. do 31. prosinca 1921. (Štampana djela ili rukopisi.)

Razne stvari.

— Zadnji udeležnik krvavih dogodkov leta 1845. v Zagrebu. V 97. letu svoje dobe je umrl v Zagrebu najstarejši mešan, hišni posestnik Fran pl. Košćec. Pokojnik je bil zadnja še živeča priča krvavega juliskega dogodka 1. 1845. na Markovem trgu v Zagrebu. Njegovo ime je tudi med gardisti »Narodne garde«, ki jo je leta 1848. uredil ban Jelačić v Zagrebu. Po poklicu je bil pokojni Košćec termenarski obrtnik. Udeleževal se je vedno političnih borb in je stal vsikdar v vrstah opozicije in neodvisnega mešanstva.

— Sedemkratni roparski umor pri Pečuhu. V mlinu Ivanpotok se je izvršil v nedeljo šestkratni roparski umor. Mlinar Medih je bil v nedeljo dopoldne odsoten, družina je ostala doma. Prišla sta dva vojaka, katerega je mlinarjev zet vprašal, kaj hočeta. Za odgovor sta ga ustrelila. Na to so prihitali prebivalci na dvorišče. Vojaka sta streljala in ustrelila 4 osebe, hčer in staro mater pa sta zabodla v sobi. Vojaka sta potem pobrala, kar sta dobila in mogla odnesti. Ko se je mlinar vrnil, je našel vse svoje mrtve.

— Tolstoj o pisanju in kadenju. Danski državni svetnik Hansen, ki je Tolstega osebo poznal, je pripovedoval v neki družbi, da se je Tolstoj o pisanju romanov in kadenju izrazil tako — le: Nikdar ne vem naprej, kako poteče moj spis in kako se dovrši. Najmanj sem mislil na to, ko sem pisal »Kreuzerjev sonat«, da se bo izvršila tako. O kadenju je rekel: Kadenje do vaja misli. Kadar se dela, se mi zdi, kakor da sta istočasno zaposleni dve osebi: ena ustvarja, druga nadzira. Ako poslednjo omamimo, gre posel bolje od rok, ker ni nikdo prisoten, ki bi nas motil in nadziral.

— Skrivnostni mlitvi v kopeli. V dunajski kopeli »Diana« so našli na dnu bazena, ko so spustili zvečer vodo, dva mlada moža v turški obleki. Nihče ju ni videl, kdaj sta šla v vodo in nihče ju ne pozna. Sprva so sodili, da sta samomorilca in sta se neposredno poprej zastrupila. A drugo jutro so našli v kanalu, ki vodi iz bazena, še tretjega mlitvi, ki pa je že razpadal in je moral ležati že več dni. Bil je brez obleke in ker gotovo ni prišel nag v kopališče, obleka pa se ni nikjer našla, je verjetno, da gre v vseh slučajih za zločin. Preiskava dosedaj še ni dognala ničesar.

— Strašno razžaljenje nemškega mesta Fürstenfelda. Celovške »Freie Stimmen« poročajo, da je pred nekaj tedni prikorakal pozno zvečer v nemško mesto Fürstenfeld na Štajerskem češki pešpolk št. 102. In glasno prepeval češke pesmi. V Hitzlovi gostilni je pila »Freitagsrunde« nemškega Schulvereina, ki je bila zbog češkega petja v nemškem mestu tako razžaljena, da je v znak protesta proti provokaciji čeških vojakov zložila 50 K kot ustanovni prispevek za Schulverein. Kaj šele češki vojski so morali priti v Fürstenfeld, da so odrinili nemški junaki borbi 50 K ustanovnine za Schulverein? Malo so dali. Nemška ogorčenost je bila vendar več vredna.

Gospodarstvo.

— Vodovod za Kras in Trst. Deželna vlada razglasi: Podjetje vodne preskrbe za kraško visoko planoto Divača — Komen in za mesto Trst se je proglasilo za ugodnost uživačoč stavbo. One naprave, katere je vojna uprava izvršila med vojsko v svrhu, da preskrbi na kraški visoki planoti nastanjena vojaška krda s pitno vodo, tvorijo del tega podjetja; vsled tega se razteza proglasitev istega za ugodnost uživačoč stavbo tudi na navedene že obstoječe vojaške naprave. Po dotičnem od ministrstva za javna dela dogovorno z udeleženi centralnimi oblastvi odobrenem splošnem načrtu se ima prilegniti za vodno preskrbo kraške visoke planote in mesta Trst iz v. II. Bistriice izviračočih studencev Bistrice 200 litrov vode na sekundo in iz studencev potoka Hubl pri Fužinah pa množina 500 litrov na sekundo (500 m³ sek.). Za popolno dovršitev projekovanega skupnega podjetja ter v okviru tega podjetja prilegnjenih že obstoječih vojaških naprav, katere se lahko tudi prenaredijo, določil se je kot izvršitveni rok glede za kraško planoto projektovanih naprav rok šestih let po končani vojski v Italijo. Pričetek stavbe se ima z ozirom na to, da so se vojaške naprave prilegniti temu podjetju, smatrati že izvršenim. V zmislu § 3. cesarske naredbe z dne 16. oktobra 1914. drž. zak. št. 284. je temu podjetju dovoljena pravica razlastitve v izmeri, ki je potrebna za nje izvršitev. To se z dostavkom v splošno vednost razglasi, da v zmislu § 4. navedene cesarske naredbe stranke, katerih pravice so prizadete po projektu, ne morejo ugovarjati zoper izvršitev projekta, ampak da pristaia letem strankam samo pravica do odškodnine. Raz-

glas glede kraja in časa vršitve obravnav v svrhu prijav in ugotovljenja odškodninskih zahtev bode se posebej objavil.

— Dunajska borza se je povzpela iz medlosti prejšnjega tedna. Predvčeršnjim je pričelo živahno poslovanje in mnogo kurzov je šlo navzgor. Včeraj je živahnost sicer nekoliko popustila, vendar kurzi niso padli, ampak nekateri avanzirali in sicer paroplovne, usnjarske, tekstilne in oboroževalne akcije. Notirali so se približno sledeči kurzi: Anglobank 612, Bankverein 639 50, Avstrijski kreditni zavod 903 50, Länderbank 619 75, Avstrijski Lloyd 1988, državne železnice 1023 50, Alpinske 1086, Škodovke 1067.

— Valutni trg kaže v zadnjem času znatne premembe. Med včerajšnjimi kurzi in onimi pred dvema tednoma so velike razlike. Glasom uradnega poročila devizne centrale na Dunaju se je plačalo včeraj za 100 nizozemskih gldinarjev 508 K, za 100 švedskih kron 247 50, za 100 švedskih kron 347 75, za 100 nemških mark 163 50, za 100 bolgarskih levov 127 K in za 100 turških piastrov (pred vojsko 1936 K) 33 50 K. — Kakor poroča »Neue Fr. Presse« je vrednost avstrijske krone v zadnjem času radi tega tako občutno padla, ker sta Ukralina in Poljska vrzili velike množine avstrijskega denarja na berlinski in nevtralni trg. Blago, katero smo kupili spomladi v Ukraljni in na Poljskem, smo plačali izključno v našem denarju. Posebno ukraljinski kmet pa nima posebne simpatije do avstrijske krone in radi tega se je hoče sedaj iznebiti. Za sto in sto milijonov blaga smo kupili v Ukraljni in sedaj je prišel velik del tega denarja v Berlin, Svico, na Nizozemsko. Dansko itd. Ker ni mogla pokupiti avstrijske devizne centrale vsega tega denarja, je razumljivo, da je naša valuta v tujini padla, oziroma da so cene tujega denarja na Dunaju poskočile. Značilno je, da so cene nemške marke poskočile za 8 K, med tem ko se razmerje med tema valutama že mnogo mesecev prav nič ni izpremenilo.

— Podražba mineralne olja se pričakuje v kratkem: Kakor poročajo z Dunaja, se vrše sedaj pogajanja med galizijski producenti mineralnega olja in rafinerijami ter med ministrstvom za javna dela v svrhu, da se določijo nove, višje cene na nekatere vrste mineralnih oli, posebno za mazilo.

— Emaljni kartel na Ogrskem se podaljša do konca 1. 1919. Iz Budimpešte javljajo, da so se tovarnarji emalnega blaga v načelnih točkah glede podaljšanja kartela že zedinili ter da se bo pogodba v kratkem podpisala.

— Sirovine si hoče zavarovati Anglija za dobo po vojski. Angleski ministri predsednik Lloyd George je izjavil, kakor poroča »Reuter«, napram tovarnarjem, da si bo Anglija pridržala sirovine, ki jih bodo dobavljale angleske kolonije, v prvi vrsti za se in za zaveznike in šele tedaj, ako bi kaj preostalo, bo dala na razpolago srednjeevropskim državam. Čim dalje traja vojna, tem težji bodo po mnenju angleskega ministra pogoji za Nemčijo, pod katerimi bo sklenila Anglija mir.

Darila.

— Trgovska in obrtna zbornica v Ljubljani je darovala za »Vojaški dom« v Ljubljani 1000 kron.

— Za »Vojaški dom v Ljubljani« je daroval hotelir Ivan Kenda v Sofiji 1000 kron. Naj bi njegov vzgled posnemali vsi premožnejši domoljubi! Darove je pošiljati mestnemu magistratu v Ljubljani ali na naslov Deželna blagajna v Ljubljani za »Vojaški dom«.

— Za vojne invalide. Prejeli smo za vojne invalide znesek 533 K kot dar uradništva deželnega odbora in deželnih zavodov mesto venca na krsto prerano umrlega stud. med. Pavla Zamida, sina nadravnatelja deželnihi uradov g. Matije Zamida v Ljubljani. Za ta velikodušni dar izreka podpisani odbor blagim darovateljem svojo najtoplejšo zahvalo. — Slovenski odbor za vojne invalide v Ljubljani.

— Doprinosi odbora SHS žena za siročad v Zagrebu prigodom Narodnog Blagdan: Stjepan Brakus, profesor Sarajeva 451 K, S. Berkanović, Klanec 1681 K, Rudolf Fregelj, profesor Pazin 1000 K, Zupnik ured Stara Baška (Istra) 122 K, Miloš Uzelac, paroh, Voganj 525 K, Jelka Bolfeč Oskar Dremič Dvor 528 K, Zupnik ured Hreljin 1580 K 26 v, Zupnik ured Dobrinj (Istra) 200 kron, Stj. Milinarić, kapelan Začretje 200 K, Škola družbe sv. Cirila in Metoda Cres 185 kron 60 v, Janko Dujak, Sisak 2886 K 39 v, Zorka Bobinac, učiteljica Kica (Istra) 701 K, Adolf Radnić, učitelj Lovrana (Istra) 694 K, 57 v, Zupnik ured Zagorska Sela 676 K 80 v, Ivan Kunšić, dekan Cerklje Gorjsko 930 K, Luka Kajič, sakupio u Mitrovici 2500 K, Darovatelji i sabiračima najsrdačnija hvala! — O. S. H. S. z a s i r o č a d.

Izdajatelj in odgovorni urednik:

Valentin Kopitar.

Lastnina in tisk »Narodne tiskarne«.

PRODAJALKA

mešane stroke, večja slovenščina in nemščina v govoru in pisavi, želi prenesti mesto. Cenjena oglašila naj se pošljejo pod naslov: „Prodajalica, poštomoleže Trbiž 1. (Tarvis)“.

Preblavsko SLATINO

(Gajev vrelc)
priporoča v večji množini ali posamezne zaboje **FRANCO ŠTAR**, zalega piva Göss, Ljubljana 7. 3893

Iščem STANOVANJE

za takoj ali za november.
Naslov: **Anton Bernik**, dež. rač. svetnik v Ljubljani, Privoz št. 3. — 3884

Gospodična

zmožna slovenskega in nemškega jezika, se sprejme za dve uri dopoldne eventuelno tudi 2 uri popoldne k otrokom. — Predstaviti se na **FRANCA JOZEF** cesti 16/I. 3908

Vzame se v najem ali kupi majhna hišica

v Ljubljani. Ponudbe pod „**ROSTO-HAR**“ na uprav. „Sloven. Nar.“ 3834

Lepo zemljišče

hiša, obrskan hlev, ležeče ob državni cesti, dobre njive, vinograd in gozd na Dolenjskem se prodaja. Vprašanja na: **Stöckler, Gradec**, Sporgasse 25. 3898

Kupim lepe suhe gobe

(jurčke) po najvišji dnevni ceni. — **Mihail Omahen**, trgovec, Višnja gora. 3907

Stanovanje

z 2 ali 3 sobami in kuhinjo išče mirna stranka brez otrok za takoj ali novembrov termin. — Kdor odda ali preskrbi stanovanje, dobi dobro nagrado v živilih. — Naslov pove uprav. „Slovenskega Naroda“. 3869

Povečane slike

do naravne velikosti, kakor tudi oljnatih portrete na platno izvršuje umetniško po vsaki fotografiji 185

Davorin Rovšek

prvi fotografski in povečevalni zavod v Ljubljani, Kolodvorska ul. 34 a.

Kdor želi naložiti

večjo vsoto denarja v dobro idočo trgovino, naj pošlje ponudbo na upravo „**Dol. Novice**“ v Novem mestu št. 36, ki daje vsa potrebna pojasnila proti vposlani znamki 15 vin. 3901

DAMSKA**MESEČNA PREVEZA**

zdravniško priporočena Varuje pred otiščanjem, dobro vsesava, pije, komodna in praktična, varčuje perilo, se dobro pere ter ostane vedno mehka. Kompletna garnitura K 2-12, -20, na leta trpežna K 28-36, najfiniša pa K 44. — in K 50. Porto 95 vinarjev. V varstvo žensk izmivni aparat 40, -45. — K. Pošiljatev diskretno. — Higijen. blaga trgovina **M. Potoky Dunaj**, VI. Steingasse 15. 1199

Razprodajam

svojo trgovino z velikim skladiščem manufakturne in mešane stroke za jako ugodne cene. — Ustmene ponudbe na — 3656 **VILIM PICK, ZAGREB**, Savska cesta 68.

Znamke

bosanske, za ces. Karlov fond, ki so bile le 4 dni v prometu, odda par stavkov. — Kdo, pove uprav. „Slovenskega Naroda“. 3862

PRODAJALKA

mešane stroke in učenka se takoj sprejmeta pri 3900 **G. Budkovič, Boh. Bistrica**.

Močno in pridno kobilico

zamenjam za drugega konja in na pol krito kočijo. — Ponudbe na **FRANCO ŠTAR**, zalega piva Göss, Ljubljana 7. 3892

Dve dijakinji

srednjih šol iščeta hrano in stanovanje pri boljši rodbini. — Plača deloma tudi v naturalijah. Cenjene ponudbe pod šifro „**Dolenjsko**“ 3835 na upravništvu „Sloven. Naroda“.

Išče se

dobro ohranjena visoka omara, en predalnik in ena toaletna mizica z ogledalom. — Cenjene ponudbe pod „št. 109/3798“ na upravništvu „Slovenskega Naroda“.

Kupim lahak voz na peresih in kočijo.

Ponudbe: poštni predal 151. — 3909

Za Celje iščem spretno MODISTINJO,

ki bi bila obenem prodajalka. — Natančneje se izve v **Spod. Šiški**, Vedničkova cesta št. 88, I. nadstropje. — 3905

Tvrdba A. Šinković nasledniki

Mestni trg 19 naznanja cenjenim odjemalcem, da ostane trgovina od 5. do 26. avgusta 3902

BARVA ZA OBLEKE

OBLEKA pobarvana izgleda in nadomesti če se pobarva le z najboljšo barvo. **NOVO**. Vsak si lahko brez truda in stroškov prenove obleko bodisi iz kakršnega že blaga. Najmanjša pošiljatev 10 zavit. z navodilom s pošto K 10-20; trgovci 100 zavit. K 40, 1000 zavit. K 35, za 100 zavitev. — **A. Postřzin, Gradec**, Štajersko, Steyrerg. 60/II. Commis. „Mehlata“.

Prva kranjska medicinska drogerija

parfumerija, fotograf. manufaktura Ltd. Olastv. koncesijonirana prodaja strepov. Ustanovljena leta 1897. **ANTON KANC** Ljubljana, Zidovska ulica 1. Ceniki na razpolago.

Milo „FANIA“

je izvrstno „milo“ za umivanje, ki Vam nadomesti vsako drago „toaletno milo“. Najnovejša iznajdba kemijske znanosti prof. dr. Darmstädterja in dr. Perla, se izvrstno peni, lepo diši in bi ga ne smelo manjkati pri nobeni hiši. Vojakom neuporljivo! Izvrsten predmet za trgovce in gospodinj. — Elegančna škatlja s 36 kom. okusno opremljena K 30, -3 škatle K 82-50, 5 škatelji K 130, - vse s poštino vred po povzetju. — Izpod ene škatle se ne pošilja. — Vzorci se ne dajo. 3915 „**Export Wertheimer**“, Zagreb, Marovska ul. 16. (Dvoriščna zgradba).

Dozor, brzojavka!

Prosim prepričajte se, kdo je najboljši plačnik. — Kupujem in plačujem za stare prevrtane pa ne zlomljene zamaške od vinskih in slatinskih steklenic do nadaljnega za kg 55. — K in za nove 100. — K, za vreče komad do 14. — K, za svilu 30. — K; kupujem tudi stara raztrgana oblačila, batrane odelje, negavice in cunje po najvišjih dnevni cenah, prevzamem vsako množino po pošti, ali priredim, ako je več skupaj sam iskat. Prva graška trgovina z vrečami in zamaški **M. Fischbacher, Gradec** Münzgrabenstrasse 16. 3868

Prodaja se par ševro škornjov

št. 40; ogledajo se lahko od 1.—2. ure popoldne. Kje, pove upr. „S. N.“ 3910

Prodaja se shramba za led

(Elakasten) dobro ohranjen, dolgost 143 cm, visokost 139 cm, širokost 81 cm. — **F. Dolenz, Kranj**. — 3889

Prazne vreče

vsake vrste in suhe gobe kupuje vedno in v vsaki množini ter plačuje po najvišjih dnevni cenah trg. firma **J. Kušlan, Kranj, Gorenj**.

Za tri odrasle otroke iščem vzgojiteljico,

ki je tudi pripravljena opravljati lahka hišna dela. — Plača po dogovoru. — Nastop 1. septembra. **V. Scagnetti**, stavbenik, Ljubljana, Selenburgova ulica 6, I. nadstropje. — 3894

Lepa vila

na najlepši točki Gojenjske, obstoječa iz šest velikih, meblovanih sob, s hlevom, sadnim vrtom in parkom, se ugodno prodaja. Eventuelno se zamenja za vilo ali manjše posestvo v ljubljanski okolici. — Pismena vprašanja pod „**Vila**“ na uprav. „Sloven. Nar.“ 3906

Prva avstrijska zavarovalnica proti vlamu na Dunaju,

glavno zastopstvo za Kranjsko v Ljubljani, Mestni trg 25, je od 1. avgusta zopet odprta in uraduje vsak dan od 3.—6. popoldne. 3865

Tvrdba G. Čadež

v Ljubljani naznanja cenjenim odjemalcem, da ostane trgovina od 1. do 31. avgusta 3902

SIGORIN

zatre čudovito naglo

STENICE

vzorčna steklenica 4 K, velika steklenica 16 K, brizgalnica 2 K. Dobiva se povsod. — Glavna razpošiljalnica 3734 Lekarna „pri upanju“ Apotheke „zur Hoffnung“, Pécs 45, Ogrsko.

Odprto

3-12 3-6

Zlatina - briljanti - ure - srebrnina

F. ČUDEN SIN samo nasproti glav. pošte v Ljubljani. Prijazna postrežba.

3221

Vse vrste barv, suhih in oljnatih, mavec (gips), mastnec (Federweiss), strojno olje, prašno olje, karbolinej, steklarski in mizarski klej, pleskar-ske, slikarske in zidarske čopiče, kakor tudi druge v to stroko spadajoče predmete ima še vedno v zalogi tvrdka

A. ZANKL SINOVI, LJUBLJANA. Ceniki se za čas vojske ne razpošiljajo.

PRI POMANJKANJU MOKE

je najboljši pripomoček „**MEHLATA**“ moka; je pridočati k vsem pekarijam, močnatim jedilom, kruhu, juham i. t. d., ker zaradi tega pecivo naraste, pridobi hranljivost, izdatnost, nasitljivost, lepo izgledanje, je sredstvo proti različnim boleznim. Vsebuje 10% sladkornih, 10% maščobnih snovi. Dobi se najmanj karton s 25 zaviti za K 75, - pri 5 kartonih še 10% popusta. Mala prodaja je K 3-50. — Za event. vprašanja se prosi znakma. 2137

A. POSTŘZIN, GRADEC, Štajersko, STEYRERG. 60/II., COMMISSION „MEHLATA“.

SUHE GORE (jurčke)

kakor tudi druge zaplembe ne podvržene deželne in gozdne pridelke (maline, jagode, med itd.) kupuje po najvišjih cenah. **M. RANT, Kranj**. 2693

Domača semena

suhe gobe, prazne vreče in druge pridelke kupuje trg in s semeni Sever & komp. preje **Peter Lasevnik**, Ljubljana, Marijin trg. 3678

Sprejme se kuharica

ki je samostojna in ki opravlja vsa hišna dela. — Plača po dogovoru. — Nastop takoj ali pozneje. Naslov: **E. Scagnetti**, stavbenik, Selenburgova ulica št. 6, I. nadst. — 3895

Pri graščini Boštanj na Kranjskem (posestnik Hrv. esk. banka) se odda od 1. novembra 1918 služba

gozdarja ozir. nadgozdarja

prosilcu slovenske narodnosti z državnim izpitom za gozdne gospodarje (višjim izpitom) kateri ovlada popolnoma slovenski jezik. Prošnje s priloženimi prepisi spriceval in navedbo plačilnih zahtev ter popisom dosedanjih službenih in rodbinskih razmer prosilca je nasloviti na **Gozdni urad Raduha**, pošta Semč, Kranjska. 3919

Prva avstrijska zavarovalnica proti vlamu na Dunaju,

glavno zastopstvo za Kranjsko v Ljubljani, Mestni trg 25, je od 1. avgusta zopet odprta in uraduje vsak dan od 3.—6. popoldne. 3865

Tvrdba G. Čadež

v Ljubljani naznanja cenjenim odjemalcem, da ostane trgovina od 1. do 31. avgusta 3902

SIGORIN

zatre čudovito naglo

STENICE

vzorčna steklenica 4 K, velika steklenica 16 K, brizgalnica 2 K. Dobiva se povsod. — Glavna razpošiljalnica 3734 Lekarna „pri upanju“ Apotheke „zur Hoffnung“, Pécs 45, Ogrsko.

Odprto

3-12 3-6

Zlatina - briljanti - ure - srebrnina

F. ČUDEN SIN samo nasproti glav. pošte v Ljubljani. Prijazna postrežba.

3221

Vse vrste barv, suhih in oljnatih, mavec (gips), mastnec (Federweiss), strojno olje, prašno olje, karbolinej, steklarski in mizarski klej, pleskar-ske, slikarske in zidarske čopiče, kakor tudi druge v to stroko spadajoče predmete ima še vedno v zalogi tvrdka

A. ZANKL SINOVI, LJUBLJANA. Ceniki se za čas vojske ne razpošiljajo.

PRI POMANJKANJU MOKE

je najboljši pripomoček „**MEHLATA**“ moka; je pridočati k vsem pekarijam, močnatim jedilom, kruhu, juham i. t. d., ker zaradi tega pecivo naraste, pridobi hranljivost, izdatnost, nasitljivost, lepo izgledanje, je sredstvo proti različnim boleznim. Vsebuje 10% sladkornih, 10% maščobnih snovi. Dobi se najmanj karton s 25 zaviti za K 75, - pri 5 kartonih še 10% popusta. Mala prodaja je K 3-50. — Za event. vprašanja se prosi znakma. 2137

A. POSTŘZIN, GRADEC, Štajersko, STEYRERG. 60/II., COMMISSION „MEHLATA“.

Odda se meblovano stanovanje

dve sobi in kuhinja mirni in čisti stranki brez otrok. — Naslov pove upravništvu „Sloven. Naroda“. — 3858

Kupi se posestvo

majhno ali veliko. — **Franc Kos, Lj. boje, pošta Petrovče**. 3861

Vzamejo se v najem trgovski lokali ali večja skladišča.

Kupi se tudi hiša, pripravna za trgovino v Ljubljani. Ponudbe pod „**Trgovina**“ 3782 na uprav. „Sloven. Nar.“

Prava čebelna strd (med)

se kupi. — Ponudbe s ceno na **A. Krepek, Maribor ob Dravi, Eisenmarkt 19**. 3880

V večjem tukajšnjem hotelu se sprejme**prva sobarica**

zmožna slovenskega in nemškega jezika, s kavcijo. Predstaviti se je od 11.—12. dopoldne in od 1.—2. popold. Naslov pove uprav. „Sloven. Nar.“ 3924

Stalen gospod išče eno ali dve strogo separirani sobi

v središču mesta. — Cenjene ponudbe na upravništvu „Slovenskega Naroda“ pod „**Jurist**“ 3856.

Več vagonov živega apna

ima navodaj 3819 **Valentin Urbančič, Ljubljana**. Oddajajo se samo celi vagoni.

300 kg premoaga stanovanje

dobi, kdor preskrbi rodbini (3 osebe) 3-4 sob, z električno razsvetljavo in vsemi pritlikalnimi za 1. november ali poprej v ali ob periferiji mesta. Ponudbe pod „**300 kg**“ 3874 na upravništvu „Slovenskega Naroda“.

V morskem kopališču Grado, ki ima najlepšo budočnost, 3796**se prodaja vila**

ležeča v bližini obrežnega kopališča. Vila je na vse štiri strani prosta, ima krasen razgled na morje ter se sestoji iz 1 salona, 16 sob, 6 kabinetov, 1 kopalno sobo, kuhinjo in 2 opravljena z najmodernejšim komfortom. Natančneje podatke: **Anton Budin, Trst, Via Gaspare Gozzi No. 3, IV. nad.**

Graščina

na Spod. Štajerskem, eno uro od Radgona, na jezikovni meji, obstoječa iz gradu, gospodarskih poslopj, dveh posebej stojišč hiš, gozdov, vrtov, travnikov, njiv in vinogradov v najlepši legi je naprodaj vse skupaj ali v delih. Celotna mera je čez 200 oravov. Lasten lov. Poizve se pri **Janezu Dimnik, trgovcu pri Sv. Lenartu v Slov. gor.** 3879

Odda se na račun dobro idoča gostilna na Dolenjskem.

Gostilničar naj bi bil obenem oskrbnik posestva. Reflektira se na starejšo, izkušeno delavno moč, kavcija pogoj. — Istotam se odda za takoj

Kovačnica z zemljiščem

Sprejme se mlinarski učenec. Naslov na upravništvu „Slovenskega Naroda“ pod „št. 441/3917“.

Kupujem zamaške in vreče

in plačujem za nove zamaške do K 95. — za kilo, stare zavrtane pa ne zlomljene zamaške do K 55. — za kg, dolge šampanjske zamaške (ne umetne zamaške) do K 1. — za komad ter vreče do K 14. — za komad. — Prevzamem vsako množino proti vzorcu in sporočitvi naprej po povzetju.

E. Landskroner, nakupovalnica vreč in zamaškov

Gradec, Lendkai 15.

RAZGLAS.

Kupujem zamaške, svilu in plačujem za nove zamaške kg doK 92. — za stare nezlomljene zamaške od steklenic (vsi umetni zamaški izključeni) kg do K 58. — za šampanjske zamaške (dolge naravne, ne umetne zamaške) komadK 1.10 za puljeno (cučano) svilu kg do K 71. — za svilu v štrinah kg do K 150. — in prevzamem vsako množino po povzetju na svoje stroške proti prejšnjemu avizu in vzorcu. Na pismena, brzojavna in telefonska vprašanja odgovarjam točno in brezplačno. Kupim vreče iz jute in molina in plačam za komad do K 14. — Plutovinasti les in plutovinaste skorje kupujem po najvišjih cenah. 3920

Henrik Kreisel, GRADEC, Keplerstrasse 84, telefon 4102.